

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

**MATEŘSKÉ ŠKOLY BRNO, UZBECKÁ 30,
PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE**

MOTTO: „ŠKOLKA PLNÁPOHODY A ZÁBAVY“

čj. 378/2017

Obsah školního vzdělávacího programu

	Str.
I. Identifikační údaje o škole	3
II. Obecná charakteristika školy	3
III. Podmínky vzdělávání	4
1. Věcné podmínky	4
2. Životospráva	5
3. Psychosociální podmínky	5
4. Organizace	8
5. Řízení školy	10
6. Personální a pedagogické zajištění	11
7. Spoluúčast rodičů	12
8. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními potřebami	13
8.1. Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v MŠ	13
9. Podmínky vzdělávání dětí nadaných	15
10. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	15
IV. Organizace vzdělávání	16
V. Charakteristika vzdělávacího programu	16
1. Východiska	16
2. Filozofie školy	17
3. Základní cíle	17
4. Střednědobé cíle	17
5. Principy	18
6. Metody, formy práce, prostředky, přístupy	18
VI. Vzdělávací obsah	19
I. Vím, kdo jsem, vážím si svého zdraví a chráním je	19
II. Chci poznat sebe a svět	21
III. Chci být dobrým kamarádem	22
IV. Vím, kam patřím a učím se zvládnout, co přináší život	24
V. Chci se podílet na proměně světa	26
1. Tvorba třídních vzdělávacích programů	28
VII. Evaluační systém a pedagogická diagnostika	29
1. Zásady evaluace	29
2. Systém evaluace zahrnuje	29
3. Plán evaluace	29
VIII. Závěr	31

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název školy, sídlo, právní forma, IČ

Mateřská škola Brno, Uzbecká 30, příspěvková organizace
Uzbecká 569/30, 625 00 Brno * příspěvková organizace * IČ: 75001578

Zřizovatel školy

Statutární město Brno, městská část Brno-Bohunice
Dlouhá 3, 625 00 Brno

Ředitel školy

PaedDr. Naděžda Krejčí

Telefon

MŠ: 547 215 454, ŠJ: 547 210 614

E-mail: ms_uzbecka@volny.cz

Web: www.msuzbecka.cz

Zpracovatel programu

Kolektiv zaměstnanců MŠ Uzbecká pod vedením ředitelky. Program zohledňuje náměty rodičů, vyplývající z výsledků anket, osobních rozhovorů.

Projednání a platnost programu

Program byl projednán na poradě všech zaměstnanců dne 30. 8. 2017, následně s ním bude seznámen zřizovatel školy. Na počátku školního roku bude projednán na schůzce s rodiči a bude všem k dispozici v šatnách jednotlivých tříd. Dokument vstupuje v platnost dnem 1. 9. 2017. Předpokládaná realizace je tři roky, zahájení ve školním roce 2017-2018 a ukončení ve školním roce 2019-2020.

II. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Jsme trojtřídní, velkoměstskou, sídlištní, komunikačně snadno dostupnou mateřskou školou, umístěnou v typizované budově ze 70. let. Kapacita školy je 84 dětí, které zařazujeme do věkově smíšených tříd, zpravidla po 24 - 28 dětech. Ceníme si prostorných tříd doplněných terasami a velké zahrady osázené bohatě zelení. S ohledem na finanční možnosti interiér i zahradu postupně inovujeme. Potenciál paní učitelek ve výtvarných a pracovních činnostech přispívá k proměně estetického prostředí školy. Ve vzdělávací práci využíváme jak umístění školy v regionu, tak i polohy města a jeho okolí, včetně snadné dostupnosti různorodých kulturních akcí.

Součástí školy je i vlastní kuchyně, která je nově zrekonstruována a vybavena nerezovými pracovními plochami, vzduchotechnikou, robotem s příslušenstvím a konvektomatem. Paní kuchařky si soustavným individuálním studiem zvyšují kvalifikaci, zařazují do jídelníčku i méně tradiční, avšak nutričně hodnotné potraviny (vločky, jáhly, pohanka apod.). V přípravě pokrmů respektují dietní omezení dětí (bezmléčná strava, alergie na různé potraviny apod.).

O děti pečují 6 kvalifikovaných učitelek včetně ředitelky, školnice, uklízečka a 3 kuchařky včetně vedoucí školní jídelny. Pracovní kolektiv je stabilní. Oceňujeme ochotu ke spolupráci mezi pedagogickými a provozními zaměstnanci i zaměstnanci kuchyně a jejich snahu o jednotné

působení na děti. Vstřícnost, pěkný, odpovědný vztah k dětem a práci s nimi napomáhá vytvářet bezpečné prostředí pro děti i realizaci školního a následně třídních vzdělávacích programů.

III. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

1. VĚCNÉ PODMÍNKY

- Vhodným rozmístěním nábytku ve třídách jsme vytvořili hrové kouty (např. domácnost, kadeřnictví, obchod, čtenářský koutek, výtvarný a hudební koutek, počítačový koutek). Rozčleněním prostoru na koberci vzniká místo pro rušnější pohybové aktivity, hry s velkými kostkami a auty, některé z konstruktivních her. Děti si mohou zvolit i hru u stolečků. Pro odpočinek i samotu využívají lehátek, dek, žíněnek, domečku. Prostorové uspořádání vyhovuje různým skupinovým i individuálním činnostem.
- Výška dětských stolků a židliček odpovídá vyhl. č. 410/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vyhl. č. 343/2009 Sb., a 465/2016 Sb., (ve smíšených třídách 3 velikosti), také tělocvičné nářadí, lehátka, umývárny a toalety jsou přizpůsobeny jejím požadavkům, odpovídají výšce a počtu dětí a jsou zdravotně nezávadné.
- Přiměřené množství hraček, pomůcek a náčiní je průběžně obměňováno (vyžití pomůcek z kabinetů, dětské knihovny apod.), dle finančních možností obnovováno a doplňováno. Odstranili jsme většinu dveří ze skříní, hračky, hry a materiály jsou umístěny v otevřených policích ve výši očí dětí. To jim umožňuje snadnější orientaci ve vybavení tříd, vede k samostatnosti při výběru hračky i odpovědnosti za její uložení zpět. Většina ostatních hraček je umístěna tak, aby si je děti mohly samostatně brát. Pro využívání hraček a PC dětmi i pedagogy jsou stanovena pravidla.
- Učitelky nabízejí dětem dostatek různorodého volně přístupného materiálu a pomůcek pro experimenty (lupy, knihy s dětskými pokusy, písek, voda, přírodniny), čímž podporují aktivitu a tvořivost dětí.
- Ke každé třídě přísluší umývárna, WC (s oddělenými boxy zajišťující intimitu), šatna a přípravná kuchyňka. V kabinetech jsou shromážděny bohatá žákovská a učitelská knihovna, didaktické pomůcky, pomůcky k tělesnému, hudebnímu a výtvarnému rozvoji dětí.
- Děti se podílejí na výzdobě tříd, šaten a hal svými pracemi, které jsou obměňovány v souladu s vzdělávací prací. Mohou je shlédnout rodiče a přispívají ke zlepšení estetiky prostředí.
- Ke škole přiléhá velká zahrada bohatá na zeleň, členěná prostorově pro vyžití dětí jednotlivých tříd. Každá třída má k dispozici pískoviště, prolézačky, travnatou plochu, dlážděnou plochu pro jízdu na koloběžkách i přiměřené množství hraček. Členění a vybavení zahrady (auta, vláček, domeček, housenka, koník, houpadla, kladina, pohyblivý most, tabule) umožňuje hrové, pohybové, výtvarné, tvořivé i sezónní aktivity.
- Vnitřní i venkovní prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů. Bylo provedeno zateplení budovy, výměna oken, osvětlení ve třídách, nábytkové vybavení ve třídách Broučků a Berušek, rekonstrukce umýváren, toalet, školní jídelny. Kovové prolézačky na zahradě jsou nahrazeny dřevěnými, pískoviště opatřena plachtami.

Záměry pro zlepšení těchto podmínek:

- Funkční avšak původní nábytek ve třídě Motýlků je třeba nahradit novým.
- Průběžně renovovat dřevěné prvky na školní zahradě, renovovat mlhoviště, zvážít zbudování pítka.
- Školní kuchyni vybavit novými jídelními vozíky.
- Zajistit pokrytí všech tříd wifi.

- Doplňovat vybavení školy ICT technikou (např. notebooky pro učitele, výukové programy pro děti, magic box atd.).

2. ŽIVOTOSPRÁVA

- Paní kuchařky pečují o vhodnou skladbu jídelníčku, zařazují netradiční potraviny – pohanka, jáhly apod., poskytují dětem plnohodnotnou a vyváženou stravu. Děti mají každý den syrové ovoce nebo zeleninu. Samozřejmostí je dodržování zdravé technologie přípravy pokrmů a nápojů. Respektujeme dietní omezení strávníků. Mezi jednotlivými jídly dodržujeme vhodné intervaly, které nepřesahují tři hodiny.
- Děti nenutíme násilně do jídla, ale motivací a vlastním příkladem nabízíme, aby všechno alespoň ochutnaly. Vedeme je tak ke zdravým stravovacím návykům. Děti mají na jídlo dost času, pomalejší mohou jíst dlouho. Stolují v klidné pohodové atmosféře, mluví spolu při jídle tiše.
- K pití jsou po celý den k dispozici tekutiny: čaj, voda, bylinné a ovocné čaje obohacené vitamíny a minerály. Děti se dle potřeby chodí samy napít, samy zvolí nápoj (výběr ze dvou) a obsluhují se. Každé dítě má v polici u své značky vlastní kelímek – dodržování hygieny. Učitelky připomínají dětem důležitost pití a samy jdou příkladem dodržováním pitného režimu.
- Denní program zajišťuje pravidelný denní rytmus a řád, avšak je flexibilní a umožňuje přizpůsobení potřebám a aktuální situaci. Rodiče mohou přivádět děti do MŠ dle svých možností. Nově přichozím dětem nabízíme individuálně přizpůsobený adaptační režim. Dítě se adaptuje na docházku do MŠ v přítomnosti rodiče tak dlouho, jak potřebuje.
- Respektujeme individuální potřebu aktivity, spánku a odpočinku. Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v interiéru školy. Nářadí a náčiní pro pohybové aktivity je volně přístupné, děti jsou vedeny k bezpečnému zacházení s ním a nemusí se učitelky ptát na jejich použití. Mají možnost kdykoli relaxovat v klidných koutcích třídy.
- Učitelky omezují sezení dětí u stolečků na nejmenší možnou míru (jídlo, prohlížení knih, pracovní listy).
- Po obědě děti odpočívají půl až tři čtvrtě hodiny na lehátkách, pokud neusnou, mohou se ve třídě s ohledem na spící děti věnovat klidným aktivitám. Vstávají individuálně podle momentální potřeby spánku.
- Zajišťujeme každodenní dostatečně dlouhý pobyt dětí venku s různorodým programem činností (min. 2 hod. v dopoledních hodinách), vždy s ohledem na okamžitý stav ovzduší či jiné přírodní překážky (mráz pod -10 stupňů, náledí, silný vítr a déšť, inverze).
- Průběžně využíváme otužování vzduchem, sluncem, vodou (pobyt venku, předplavecký výcvik).
- Všichni pracovníci se snaží dodržovat zásady zdravého životního stylu a poskytovat tak dětem pozitivní přirozený vzor k napodobování.

Záměry pro zlepšení těchto podmínek:

- Důsledně dodržovat dvouhodinový pobyt venku za příznivých podmínek i v zimním období, v letním období (a v teplých dnech na jaře a na podzim) přenášet činnosti ven.
- Důsledně respektovat individuální potřebu jídla a spánku.
- Rozšířit spolupráci s rodiči v oblasti stravování – recepty, ochutnávky např. pomazánek, vyjádření ke kvalitě a chuti jídla při odběru domů pro nemoc dítěte.

3. PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

- Ve škole působí poměrně stabilní kolektiv zaměstnankyň s dlouholetou pracovní zkušeností. Pro naplnění motta programu podporujeme zvláště posilování sebedůvěry, vzájemné důvěry, úcty, empatie, ohleduplnosti, komunikace a spolupráce, duševní odolnosti a pohody všech, kteří ve

škole pracují a kteří do ní přicházejí. Zvyšujeme si odbornost, snažíme se o týmovou práci celého kolektivu. Děti mají příležitost vidět konkrétní vzájemnou pomoc pedagogických a nepedagogických zaměstnanců.

- Vycházíme z modelu hierarchie přirozených lidských potřeb A. Maslowa:
    - fyziologické potřeby (Uspokojujeme potřeby potravy, tekutin, vyměšování, kyslíku, přiměřené teploty, pohybu, spánku a odpočinku atd.),
    - potřeba bezpečí (Klidná příznivá atmosféra, postupná adaptace na nové prostředí, oslovování dětí křestními jmény, dávání jasných a srozumitelných pokynů, stálost a spolehlivost nastavené organizační struktury, nastavení a dodržování pravidel a hranic napomáhají k tomu, že se děti i dospělí cítí v MŠ spokojeně, jistě, bezpečně.)
    - potřeba sounáležitosti (Bezpodmínečným přijímáním umožňujeme dětem zažít pocit přijetí, sounáležitosti, důležitosti pro skupinu. Podporujeme neformální vztahy dětí ve třídě, ovlivňujeme je prosociálním směrem. Individuálním přístupem k dětem uspokojujeme jejich potřebu lásky, náklonnosti, shody a ztotožnění, potřebu někam patřit. Děti jsou ve třídě zpravidla rády.)
    - potřeba uznání (Podporou sebedůvěry, sebeúcty, poskytováním zpětné vazby, oceněním dáváme dětem příležitost prožít pocit uspokojení z práce a dobrého výsledku.)
    - potřeba seberealizace (Snahou o vytvoření všestranně různorodého podnětově bohatého prostředí, podporou individuality dětí přispíváme k sebenaplnění a sebeaktualizaci dětí. Děti mohou bez obav říci, že něco nechtějí (dělat, jíst).
  - Dospělí přijali pravidla soužití dle modelu integrované tematické výuky S. Kovalikové. Porozumět těmto pravidlům a uplatňovat je se učí i děti.
    - důvěra – jednat tak, aby to člověka činilo hodným důvěry. Férové jednání, plnění slibů, dochvilnost, spolehlivost. Žádná nepříjemná překvapení, náladovost a nevypočitatelnost. Řešit věci s přehledem, taktem a humorem.
    - pravdivost – chovat se pravdivě, mluvit pravdu, nepřetvařovat se (osobní odpovědnost, svědomí). Chovat se vůči druhým s taktem a porozuměním. Otevřeně se vyjadřovat k práci své, jiných zaměstnanců i ředitelky. Omluvit se za svá mylná rozhodnutí.
    - aktivně naslouchat – naslouchat se zájmem – ušima, očima, srdcem - plně soustředěně. Ten, kdo mluví, by měl říkat něco, co stojí za to, aby se tomu naslouchalo.
    - neshazovat – nebavit se na účet druhého, nezneužívat moci a síly, neuchylovat se k násilí, snažit se porozumět, nikoli odsuzovat, zesměšňovat, zlehčovat, neprosazovat se na úkor druhých. Děti se pouští do činnosti bez obav z chyby, s odvahou.
    - osobní maximum – vydat ze sebe to nejlepší, nesrovnávat se s druhými, ale hodnotit sebe sama vzhledem k takovým kritériím, jako je iniciativa, pružnost, vytrvalost, úsilí, spolupráce, smysl pro humor.
- Účinné způsoby, jak tato pravidla uvádět v život:*
- být sám jejich příkladem – (děti mají příležitost vidět zdvořilé jednání mezi ředitelkou, učitelkami, rodiči i provozními zaměstnanci),
  - ocenit, když je používají ostatní – poskytnout jim zpětnou vazbu.
- Všichni zaměstnanci respektují potřeby dětí a pomáhají jim v jejich uspokojování. Zvláště pedagogové reagují na potřeby dětí obecně lidské, vývojové a individuální: uplatňují zřetel k věkovým zvláštnostem, k jedinečné neopakovatelné osobnosti dítěte s individuálně různými potřebami a možnostmi (individuální psychomotorické tempo), zohledňují konkrétní životní a sociální situaci dítěte.

- Všichni zaměstnanci respektují rovnocenné postavení všech dětí. Všechny děti mají v naší škole stejné možnosti, stejná práva i stejné povinnosti.
- Z úsilí zamezit vytváření stresů, úzkosti, napětí, narušování psychiky dětí došlo k uvolnění a individualizaci denního programu. Děti si vybírají aktivitu dle svých schopností a zájmů, zažívají úspěch, mohou pracovat vlastním tempem, uplatnit vlastní styl učení se. Učitelky dávají možnost dokončit činnost, dohrát hru. Včas upozorní, že činnost bude třeba ukončit. Postupně vyřazujeme nezdravé soutěžení mezi dětmi.
- Kriteřiem pro výběr vzdělávací nabídky je její tematická blízkost dítěti, užitečnost a praktická využitelnost, pochopitelnost, přiměřená náročnost.
- Volnost a osobní svoboda dětí jsou vyvážené nezbytnou mírou omezení, kterou stanovují dohodnutá pravidla soužití, chování a pravidla řešení konfliktů, která vytváříme společně s dětmi na základě přirozených pozitivních a negativních zkušeností. Děti vybírají obrázky, znázorňující určité situace, odpovídající konkrétnímu pravidlu. Obrázky jsou vystavené ve třídách, při porušení pravidla jsou na ně děti odkazovány zpočátku učitelkou, později porušení avizují samy děti.

Pravidla soužití:

- při příchodu a odchodu do/ze školy (třídy) pozdravíme,
- umíme poprosit, poděkovat, požádat o pomoc, omluvit se,
- mluvíme přiměřeně hlasitě, používáme vhodná slova,
- druhým pozorně nasloucháme, neskáčeme do řeči,
- pomáháme si namísto ubližování,
- neshody řešíme domluvou, střídáním, vyjednáváním,
- věci, práci a úsilí jiných chráníme (hračky, pomůcky, zařízení školy).

Pravidla chování:

- mezi stolečky chodíme pomalu,
- po dokončení hry nebo činnosti uklidíme prostor či hračku zpět na své místo,
- dokončujeme započatou práci,
- ze třídy odcházíme po domluvě s učitelkou (WC, šatna),
- dodržujeme hygienu (u stolování, používání toalety, mytí rukou, používání kapesníku).

Pravidla pro řešení konfliktů:

- po konfliktu jdeme blízko k sobě,
- díváme se vzájemně do očí,
- mluvíme spolu, domlouváme se ústy, ne rukama (event. jedna ruka drží druhou - před tělem/ za tělem).
- Pedagogický styl (způsob, jakým jsou děti vedeny) využívá demokraticky spolupracující a sociálně komunikativní strategie. Komunikace s dětmi se řídí těmito pravidly:
  - respektování dítěte jako jedinečné osobnosti, projevování empatie,
  - podpora jeho aktivní spoluúčasti, děti se podílí na rozhodnutích, týkajících se jich samých, možnost výběru, zda bude činnost provádět individuálně nebo ve skupině, zda požádá o radu či ne, vracením otázek,
  - podpora samostatnosti – samostatné aktivní řešení problémů (pokus-omyl), utváření vlastního stanoviska, prohlubování zájmu dětí o získávání nových poznatků, zohledňování individuálních rozdílů v zájmu a tempu přijímaných poznatků, rozvoj tvořivého myšlení,

- spolupráce s dítětem namísto manipulace s ním - vyhýbání se manipulacím otevřeným i skrytým, zdánlivě pozitivním (manipulace laskavými slovy a pobídkami),
- oceňující a důvěřivý vztah k dětem plný lásky, pochopení, emoční vřelosti, povzbuzování, ale i přiměřené náročnosti, diference nároků dle mentálního, ne kalendářního věku,
- ohleduplnost k dítěti, citlivost, naplnění pocitem jistoty a bezpečí, citová odezva (pozitivní citové prožitky ovlivňují rozvoj ostatních stránek osobnosti),
- zájem o dítě, pozitivní, vstřícná a naslouchající komunikace učitelky s dětmi,
- popisování situací, činností, pocitů (nikoli všeobecné hodnocení chování dětí- šikovný, hodný, zlobivý atd.), používání JÁ výroků,
- nechávání dětem pocítit přirozené následky – konkrétní zpětná vazba,
- vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, pomoc a podpora ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi, partnerská spolupráce s rodiči.
- Za důležité považujeme ztotožnění se s devíti pedagogickými zásadami a jejich rozvíjení:
  1. vytvořit z třídy sjednocenou skupinu (jistota, bezpečí, pravidla platná pro děti i dospělé),
  2. přijmout dítě takové jaké je (nepodmíněné přijetí),
  3. připisovat dětem pozitivní vlastnosti, zejména prosociálnost,
  4. formulovat jasná a splnitelná pravidla,
  5. hledat kreativní, tvořivé řešení, objeví-li se negativní jevy (vést děti, aby samy hledaly možnosti řešení problému, dohodu, kompromis). Učitelka řeší negativní i destruktivní spontánní projevy dítěte nedirektivně a využívá situace k posilování jeho sebekontroly a duševní odolnosti.
  6. vést děti k prosociálnímu chování (pomáhat si, být kamarád, spolupracovat, spolupodílet se),
  7. nahrazovat odměnu a trest oceněním a věcnou zpětnou vazbou (využít popisu),
  8. zapojit do výchovného procesu rodiče (otevřená spolupráce, důvěra),
  9. být nositelem radosti a lásky k sobě a druhým (pozitivní naladění, vnitřní radost).
- K tvorbě bezpečného sociálního prostředí přispívají rituály a tradice.

Třídní rituály:

- ranní přivítání s učitelkou – kontakt a sdělení prvních informací a prožitků,
- společné přivítání dne – co bychom mohli ještě udělat, abychom prožili hezký den,
- komunitní kruh – sdílení prožitků, naslouchání,
- oslavy narozenin, svátků,
- tvorba prožitků na imaginární úrovni – přijetí nových dětí, loučení s odcházejícími, řešení problému – každá třída si pro tyto situace vytváří vlastní rituály.

Tradice:

- Děti a my - společná setkání dětí, rodičů a učitelů - tvořivé dílny,
- Vánoční cinkání,
- Z pohádky do pohádky – maškarní bál,
- Škola volá – loučení s dětmi před odchodem do školy.

Záměry pro zlepšení těchto podmínek:

- důsledně sledovat respektování pravidel soužití a chování,

- rozšiřovat dětskou sociální zkušenost – otevírat se dalším sociálním partnerům – spolupráce s rodinami, obcí, základními školami, hasiči, knihovnou, pedagogicko-psychologickou poradnou.

4. ORGANIZACE

- Zajištění bezproblémového chodu MŠ je podepřeno těmito dokumenty: organizační řád, provozní řád, školní řád, řád školní jídelny, pracovní řád, vnitřní směrnice školy (účetnictví, inventarizace, bezpečnost a ochrana majetku atd.).
- Provoz mateřské školy je od 6:15 hod. do 16:30 hod. Při vstupu dítěte do mateřské školy uplatňujeme individuálně přizpůsobený adaptační režim.
- Denní program podává informaci o aktivitách v průběhu dne, časově je orientační s ohledem na dobu pobytu venku a tříhodinový interval mezi jídlý. Umožňuje reagovat na aktuální situaci, či aktuálně změněné potřeby, individuální možnosti dětí. Několikrát týdně zařazujeme řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.

06:15 Děti se začínají scházet ve třídě Broučků. Mají možnost poznávat kamarády a používat hračky a učební pomůcky i z jiné třídy. Víťame se pozdravem. Od této chvíle probíhají během celého dopoledne souběžně hry, činnosti a pohybové aktivity dětí spontánní (volné) nebo řízené (plánované a organizované učitelkou), jejichž náplň a organizace je dána školním a třídním vzdělávacím programem naší mateřské školy. Děti mají možnost hrát si individuálně, ve skupinách i kolektivně.

07:30 Děti přecházejí do tříd Berušek a Motýlků. Hry a didakticky cílené činnosti pokračují. Zařazujeme též zdravotně preventivní pohybové aktivity (správné držení těla, rozvoj motorických dovedností), komunitní nebo diskusní kruh.

09:15 - 09:40 Děti svačí. Dbáme, aby před jídlem vykonaly hygienu.

09:40 - 10:00 Připravujeme se na pobyt venku, pokud je pěkné počasí chodíme ven již dříve.

10:00 - 12:00 Pobyt venku na zahradě nebo vycházky do okolí mateřské školy.

12:00 - 12:35 Po převlečení a hygieně obědváme. U oběda podporujeme samostatnost. Děti si samy chodí pro druhé jídlo, používají příbor, uklidí si svoje místo.

12:35 - 12:50 Po vykonání hygieny se převlékáme k odpočinku. Děti si prohlížejí časopisy, poslouchají relaxační hudbu.

12:50 - 14:30 Po vyslechnutí pohádky děti dle individuálních potřeb spí, nebo odpočívají. Od 13:30 hod. probíhají klidné hry a činnosti nespících dětí. Paní učitelky se zaměřují na rozvíjení individuálních potřeb dětí, např. předškoláků a dětí s odkladem školní docházky.

14:30 - 16:00 Následuje hygiena, převlékání a svačina. Po ní se děti věnují odpoledním zájmovým činnostem (volným hrám, pohybovým aktivitám, dle zájmu dětí pokračují didakticky cílené činnosti). Od 15:00 hod. děti postupně odchází s rodiči domů.

16:00 - 16:30 Děti ze tříd Berušek a Motýlků přecházejí do třídy Broučků, pokračují ve hrách do příchodu rodičů.

- Respektujeme právo dětí na vlastní spontánní aktivity a pohyb dětí, vzniklé situace dále rozvíjíme. Učitelky pravidelně pozorují děti při spontánních aktivitách, vedou záznamy o vývoji jednotlivých dětí, které provádí na základě pedagogické diagnostiky, poznatky zohledňují při dalším plánování.

- Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí. Dbáme na včasnou přípravu prostředí i pomůcek.
- Snažíme se o vyvážený poměr spontánních a řízených činností, které jsou realizovány v průběhu dne souběžně. Nabídka řízených činností vychází z třídních vzdělávacích programů. Organizujeme je pro různě velké skupiny dětí a tak, aby si z nich děti mohly vybírat.
- Upřednostňujeme skupinové a individuální činnosti dětí před frontálními. S přihlédnutím k potřebám dětí zařazujeme i frontální činnosti, které vytváří prostor pro setkávání všech dětí (např. komunitní kruh). Děti mají možnost výběru hry v malé, středně velké i větší skupině. Zajišťujeme jim potřebné zázemí, bezpečí a soukromí.
- Učitelky dávají možnost dokončit činnost, včas upozorňují, že činnost bude třeba ukončit.
- Práva a povinnosti všech zúčastněných jsou součástí školního řádu a ovlivňují i organizační prostředí.

Záměry pro zlepšení těchto podmínek:

- Usilovat o vyvážený poměr spontánních a řízených činností v průběhu dne.
- Pružně reagovat na aktuální změny situací.

5. ŘÍZENÍ ŠKOLY

- Styl řízení je založen na participaci (spolupodílení se) a kooperaci (spolupráci) všech zúčastněných.

Podporuje:

- vazby zodpovědného partnerství mezi zaměstnanci, rodiči a dětmi,
- soudržnost mezi jednotlivci a skupinami,
- aktivní účast na řízení, vypracovávání školního vzdělávacího programu,
- osobní odpovědnost, osobní maximum (všichni vědí, proč něco dělají a uvědomují si svoji zodpovědnost za to, co dělají).

Zahrnuje:

- ovzduší vzájemné důvěry a tolerance,
- součinnost a spolupráci osob zaměřenou k dosažení cílů – zásadní problémy řeší všichni zaměstnanci společně,
- týmovou spolupráci všech zúčastněných (pedagogické a provozní pracovnice, rodina, ostatní spolupracující partneři - zřizovatel, orgány státní správy a samosprávy, ZŠ, SPC, PPP atd. - uvědomění si osobní zodpovědnosti za naplňování programu školy),
- vymezení práv a povinností pracovníků, jejich kompetencí v pracovních náplních,
- delegování rozhodovacích pravomocí (včetně odpovědnosti) ředitelkou na ostatní pracovníky,
- vytvoření funkčního informačního a komunikačního systému vnitřního i vnějšího (rozhovory, nástěnky, dny otevřených dveří, články do Zpravodaje, pedagogické a provozní rady),
- vytvoření kontrolního a hodnotícího systému zahrnujícího všechny stránky chodu školy, vyvozování závěrů pro další práci,
- plánování pedagogické práce a chodu školy se opírá o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby, je funkční,
- smysluplnou a užitečnou evaluační činnost, sebehodnocení školy zahrnuje všechny oblasti - podmínky, procesy (práce uč.) i výsledky dětí (jakých kompetencí dosahují) - poskytování zpětné vazby – věcné, konstruktivní řešení zjištěných nedostatků,
- pozitivní motivaci zaměstnanců,
- včasné a pravdivé informace, v dostatečné míře podávané ředitelkou zaměstnancům,

- věcné, včasné řešení problémů, či konfliktů, kultivovaným a efektivním způsobem,
- spolupráci se zřizovatelem, dalšími orgány státní správy, se základní školou, PPP, knihovnou, hasiči apod.
- Schůzky a setkávání partnerů zabezpečujících řízení:
  - ředitelka – učitelky: pedagogické rady, plánovací dny – dotváření materiálů školy, vyhodnocování práce, konzultace,
  - ředitelka – učitelky – ostatní pracovnice: organizační a provozní porady,
  - ředitelka – učitelka – ŠJ – rodiče: konzultace rámcových návrhů jídelníčků,
  - učitelka – děti: diskusní kruhy nad problematikou,
  - ředitelka – učitelka – děti: diskusní kruhy nad problematikou,
  - ředitelka – rodiče: schůzky rodičů s ředitelkou školy – program, financování atd.,
  - učitelka – rodiče: schůzky třídní a individuální,
  - ředitelka – učitelky – rodiče: schůzky s odborníky,
  - ředitelka – učitelky - SRPŠ: schůzky SRPŠ – řešení aktuálních záležitostí,
  - ředitelka – ÚMČ – MMB – KÚ: porady, konzultace, metodická setkání, semináře.

Záměry pro zlepšení těchto podmínek:

- Prohlubovat týmovou spolupráci všech partnerů zabezpečujících řízení.

6. PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

- O děti pečuje šest pedagogických pracovníků, které mají předepsanou odbornou kvalifikaci, odpovídající zákonu č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů a dlouholeté praktické zkušenosti.
- Dvě provozní pracovnice zabezpečují dětem čisté, hygienické a útulné prostředí.
- Tři pracovnice školní kuchyně připravují dětem chutné pokrmy podle požadavků zdravé životosprávy. Vedoucí jídelny i samostatná kuchařka mají požadovanou kvalifikaci a rovněž dlouholeté zkušenosti z práce v oboru.

Ředitelka školy:	PaedDr. Naděžda Krejčí
Učitelky: Ve třídě Broučků:	Ivana Korotvičková a ředitelka
Ve třídě Berušek:	Milana Opravilová a Ivana Kailerová
Ve třídě Motýlků:	Ivana Vedralová a Kateřina Havelková
Školnice:	Renata Bergerová
Uklízečka:	Marie Halouzková
Vedoucí školní kuchyně:	Marie Juráčková
Hlavní kuchařka:	Zuzana Kořínková
Zaučená kuchařka:	Lucie Kořínková

- Máme písemně formulovaná pravidla soužití a jednání (ŠVP, řády, nástěnka...).
- Ředitelka vnáší do práce školy odbornost, iniciativu, umění pracovat týmově. Je příkladem při dalším vzdělávání, využívá poznatky v praxi.
- Ředitelka vytváří podmínky pro další systematické vzdělávání pedagogů a podporuje péči o udržení a další růst jejich profesních kompetencí účastí na seminářích, v kurzech i individuálním studiu, pravidelnou četbou odebíraných časopisů Informatorium, Učitelské noviny, doplňováním učitelské knihovny. Podporuje také další vzdělávání provozních pracovníků.
- Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů každý den v každé třídě minimálně v rozsahu dvou a půl hodin.

- Pedagogové jednají, chovají se a pracují v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí.
- Logopedický asistent uplatňuje nabyté poznatky při výchovně-vzdělávací práci s dětmi.

Záměry pro zlepšení těchto podmínek:

- Podporovat další vzdělávání zaměstnanců s ohledem na současné trendy v předškolním vzdělávání.
- Absolvováním kurzu zvýšit počet logopedických asistentů na škole. Využít zapojení školy do výzvy OP VVV „Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování – šablony pro MŠ a ZŠ I“.
- Zajišťovat speciální služby v péči o děti se SPV ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciální pedagog, psycholog, lékař, rehabilitační pracovník apod.).

7. SPOLUÚČAST RODIČŮ

Rozvíjení partnerské spolupráce s rodiči na základě vzájemné důvěry, otevřenosti, vstřícnosti, respektu a ochoty spolupracovat je trvalým úkolem školy. Zaměstnanci chrání soukromí rodiny, zachovávají diskretnost, vyvarují se poskytování nevyžádaných rad.

- zajištění otevřenosti školy rodině:
  - průběžná každodenní komunikace,
  - umožnění pobytu rodičů s dětmi v MŠ v průběhu dne, možnost rodičů kdykoliv vstoupit do třídy, využití odpoledních činností ke společné hře rodičů s dětmi: „Děti a my“,
  - umožnění přivádění a odvádění dětí dle potřeb rodiny,
  - adaptační programy zvláště pro nové děti a děti s obtížnou sociální přizpůsobivostí,
  - základní informace o škole, poskytnuté rodičům při zápisu dítěte ústně, písemně – Dopis rodičům, odkaz na webové stránky,
  - umožnění navštívit MŠ ještě před nástupem dítěte – Dny otevřených dveří,
  - přístupné materiály školy – školní vzdělávací program, pracovní plán, projekty, řády, inspekční zprávy, informace o jejich realizaci na schůzkách s rodiči.
- prohlubování spolupráce ve výchovných otázkách:
  - rozvíjení oboustranného toku informací, partnerská spolupráce např. na tvorbě programu, vzájemná důvěra, otevřenost, vstřícnost, respekt, ochota spolupracovat, taktnost, diskretnost,
  - průběžně zpřístupněné třídní programy na nástěnkách (obsah činnosti doplněný o poezii a písně odpovídající tématu), podněty pro práci s dětmi na dané téma doma,
  - výstavy výkresů a výrobků dětí,
  - včasné oznamování termínu všech schůzek a akcí s nabídkou účasti,
  - následné zpřístupnění závěrů schůzek, porad,
  - zpřístupnění aktuálních informací na nástěnkách,
  - realizování námětů a reagování na připomínky vycházející od rodičů, dotazníky, ankety.
- rozvíjení spoluúčasti rodičů na akcích školy - uspořádání tradičních citově stimulujících akcí, prezentujících současně práci školy u rodičů a veřejnosti a zajišťujících aktivní podíl rodičů na životě MŠ (účast, společná příprava, realizace programu), např.: tvořivé dílny, setkání u vánočního stromečku, maškarní bál, setkání k Svátku matek, sportovní týden s vyvrcholením ke Dni dětí, slavnostní rozloučení s MŠ, výlet atd.
- poradenská činnost a osvětové aktivity:

- pravidelné informace o prospívání dítěte, jeho pokrocích v rozvoji i učení, rozhovory a konzultace o individuálních potřebách dětí, společná řešení problémů, doporučení odborné péče (lékař, logoped, PPP, SPC),
  - individuální spolupráce s rodiči dětí z rodin s nižším zdravotním, výchovným nebo sociálním uvědoměním (doplňování nebo kompenzace chybějících nebo nevhodných vlivů rodinného prostředí),
  - spolupráce s rodiči dětí nezralých, ohrožených případným nezdarem při předčasném nástupu do ZŠ, spolupráce s rodiči dětí s odkladem ŠD,
  - uspořádání besed (problematika školní zralosti, zdravá výživa, přednáška pracovnice PPP apod.),
  - doporučování a zapůjčování literatury.
- brigádnická pomoc rodičů a sponzorování.

Záměry pro zlepšení těchto podmínek:

- Zajistit podrobnější informovanost rodičů o novém ŠVP – třídní schůzka, nástěnky, web.
- Nabídkou zajímavých společných aktivit rozvíjet zájem o spoluúčast a spolupodílení se rodičů na dění ve škole.
- Získávání sponzorů.

8. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

- Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními (dále PO) se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte.
- Při jejich vzdělávání vždy vycházíme ze stupně podpory, kterou dítě potřebuje. Usilujeme o vytvoření optimálních podmínek pro jeho osobnostní rozvoj a společenskou integraci, volíme vhodné metody a prostředky s ohledem na individuální vzdělávací potřeby a možnosti dítěte.
- Děti mají právo na bezplatné poskytování PO. Ta se člení do 5 stupňů podle pedagogické, organizační a finanční náročnosti.
- Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými PO:
  - naplňování rámcových cílů a záměrů předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné,
  - princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně volby obsahu, forem i metod odpovídajících potřebám dětí, které jsou v souladu se stanovenými PO, vhodná úprava prostředí,
  - zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti, zaměření na samostatnost, sebeobsluhu, základní hygienické návyky,
  - realizace všech stanovených PO při vzdělávání,
  - uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů a ostatních zaměstnanců,
  - vytvoření podmínek pro pozitivní přijetí i ze strany ostatních dětí,
  - navázání a rozvoj úzké spolupráce s rodinou,

- spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, spolupráce a konzultace problémů se ŠPZ, s odborníky (speciálními pedagogy, psychology, lékaři),
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy,
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného PO.

8.1. Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole

- Podpůrná opatření prvního stupně slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání dětí. Stanovuje a poskytuje je mateřská škola i bez doporučení školského poradenského zařízení (dále ŠPZ). Výchozími pro poskytování PO je např. pozorování dítěte, ověřování jeho dovedností, návyků, poznatků, rozbor portfolia, rozhovory s dítětem i zákonným zástupcem apod. Pro tyto děti stanoví škola Plán pedagogické podpory (dále PLPP), který je vypracován na základě pedagogické diagnostiky za spolupráce obou učitelek v každé třídě nejpozději do měsíce po nástupu dítěte do MŠ. (Ve třídě Broučků pod vedením pí. uč. Korotvičkové I., ve třídě Berušek pod vedením pí. uč. Opravilové M., ve třídě Motýlků pod vedením pí. uč. Vedralové I.)

PLPP (Vzor příloha č. 3 vyhl. č. 27/2016 Sb.) zahrnuje:

- popis obtíží a speciálně vzdělávacích potřeb dítěte,
- stanovená PO prvního stupně - konkrétní postupy: metody a organizace vzdělávání, pomůcky,
- stanovení cílů podpory (tak, aby dítě mohlo prožívat úspěch),
- způsob vyhodnocování naplňování - PLPP lze průběžně upravovat a revidovat. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování PO vyhodnotí třídní učitelka ve spolupráci s druhou učitelkou ve třídě, zda vedou PO k naplnění stanovených cílů. Pokud tomu tak není, doporučí škola zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci ŠPZ. PLPP prvního stupně poskytuje škola do doby zahájení poskytování PO druhého až pátého stupně na základě doporučení ŠPZ.
- S plánem pedagogické podpory budou seznámeni zákonní zástupci dítěte a všichni pedagogičtí pracovníci podílející se na provádění tohoto plánu.
- Podpůrná opatření druhého až pátého stupně doporučuje ŠPZ. Podmínkou jejich použití je vždy předchozí písemný souhlas zákonného zástupce dítěte.

Zahrnují např.:

- poradenskou pomoc školy a ŠPZ,
- úpravu organizace, obsahu, forem a metod vzdělávání,
- použití kompenzačních a speciálních vzdělávacích pomůcek,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- využití funkce asistenta pedagoga.

Individuální vzdělávací plán (Vzor Příloha č. 2 vyhl. č. 27/2016 Sb.) obsahuje:

- identifikační údaje dítěte,
- údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte,
- údaje o úpravách vzdělávacího obsahu,
- údaje o časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- informace o úpravách metod a forem vzdělávání,

- případná úprava výstupů vzdělávání,
- jméno pedagogického pracovníka ŠPZ, se kterým MŠ při poskytování PO spolupracuje.
- Škola ve spolupráci se ŠPZ a zákonným zástupcem dítěte průběžně vyhodnocuje poskytování PO. ŠPZ vyhodnotí poskytování PO nejdéle do 1 roku od vydání doporučení.
- Shledá-li škola, že PO nejsou dostačující, bezodkladně doporučí zákonným zástupcům využití poradenské pomoci ŠPZ. Obdobně postupuje i v případě, kdy poskytovaná PO již nejsou potřebná.
- Shledá-li ŠPZ že PO nejsou dostačující, vydá doporučení stanovující jiná PO případně stejná PO vyššího stupně.

Záměry pro zlepšení těchto podmínek:

- Využívat systematické spolupráci s PPP nebo SPC.
- Zařadit do vzdělávání pedagogů semináře týkající se vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, vzdělávání dětí nadaných. Využít zapojení školy do výzvy OP VVV „Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování – šablony pro MŠ a ZŠ I“.

9. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH

- Za nadané dítě se považuje to, které při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.
- Na základě diagnostiky vytipují pedagogové nadané děti a stimulují rozvoj jejich potenciálu tak, aby se mohl projevit, uplatnit a rozvíjet, a to ve spolupráci s rodiči a ŠPZ.
- Zjišťování nadání a vzdělávacích potřeb dětí s nadáním provádí ŠPZ.
- Systém podpory nadaných dětí se realizuje prostřednictvím PO v rozsahu 1. – 4. stupně podpory.
- Vzdělávání mimořádně nadaného dítěte se může uskutečňovat podle IVP, který vychází ze ŠVP školy, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce dítěte.
- IVP je zpracován bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného dítěte ve škole, nejpozději do 1 měsíce od doby, kdy škola obdržela doporučení. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.
- IVP je zpracováván ve spolupráci s poradenským zařízením a zákonným zástupcem dítěte. Třídní učitel musí zajistit písemný informovaný souhlas zákonného zástupce před započatím výchovně vzdělávací práce s dítětem podle IVP.
- Vzor IVP – příloha č. 2 (vyhláška č. 27/2016 Sb.).

10. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Dosud vzhledem ke kapacitě školy přijímáme netříleté děti pouze ojediněle (děti, které v průběhu dvou až tří měsíců po nástupu do školy dosáhnou tří let). Péči o děti od dvou do tří let zajišťujeme organizačně a provozně v souladu s platnými právními předpisy.

- zajišťujeme stálost a pravidelnost denního režimu (úprava času na stravování, dostatečný odpočinek),
- ponecháváme co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity, matrace v rohu místnosti umožňují naplnění potřeby průběžného odpočinku,
- zajišťujeme pocit bezpečí – první sociální zkušenost mimo širší rodinu, silnější potřeba vazby na dospělou osobu, nové vzorce chování, nové role, vymezení hranic, srozumitelná pravidla,
- poskytujeme dostatek emoční podpory, více individuální péče, pozitivní přijetí, důsledný přístup,

- připravujeme přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, střídání nabídky činností,
- vzdělávací činnosti realizujeme v menších skupinkách či individuálně dle potřeb a volby dětí,
- průběžně vybavujeme třídy dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček vhodných pro tyto děti,
- bezpečnost ohrožující předměty jsou umístěny mimo dosah těchto dětí,
- pozitivním a aktivním přístupem podporujeme spolupráci s rodinou.

Záměry pro zlepšení těchto podmínek:

- Zajistit posílení odpovídajícího počtu a druhu personálu pro tyto děti.
- Do r. 2020 vybavit MŠ dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dětí, šatny vybavit dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby. Zajistit dostatečné množství hraček a pomůcek.
- Zařadit do vzdělávání pedagogů semináře týkající se vzdělávání dětí od 2 do 3 let. Využít zapojení školy do výzvy OP VVV „Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování – šablony pro MŠ a ZŠ I“.

IV. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

- Školu navštěvují děti zpravidla ve věku od 2 do šesti (při odkladu školní docházky 7) let. Děti zařazujeme do tří věkově smíšených tříd. Počet dětí 28 v každé třídě je v souladu s výjimkou povolenou OŠMT MMB, zřizovatelem a KHS, odpovídá hygienickým požadavkům.
- V přízemí je třída Broučků, nad ní v prvním patře třída Berušek. Vstoupíme-li do MŠ druhou halou, najdeme v prvním patře třídu Motýlků. Při zařazování dětí do tříd se snažíme respektovat sourozenecké a kamarádké vztahy, vyrovnané složení třídy dle věkových skupin i rovnoměrný počet děvčat a chlapců. Chceme využít nenásilné uplatňování pozitivních vlivů heterogenní (věkově smíšené) – přirozené skupiny, sociálního učení v ní - vytváření povědomí o mezilidských a morálních hodnotách na základě postojů a vztahů ve věkově odlišné skupině, učení při hře. Mladší děti mají možnost sledovat činnost i komunikaci starších dětí, spolupracovat s nimi, což je pozitivně motivuje k vlastní aktivitě. Starší děti využívají své poznatky a zkušenosti, upevňují vlastní dovednosti a návyky, učí se pomáhat, radit a řešit problémy, spolupracovat s dětmi mladšími. Přirozeně se tak rozvíjejí kladné charakterové vlastnosti dětí – vstřícnost, vztah k druhému i k sobě, pomoc, ochota, kamarádství.
- Každá třída je osobitá svým materiálním vybavením, barevností, výzdobou, složením kolektivu dětí a osobností učitelek, jejich profesním zaměřením. V oblasti poskytování vzdělávání se všechny třídy řídí společnými zásadami.
- Všichni pedagogičtí zaměstnanci uplatňují při výchovně-vzdělávací práci metody, formy, prostředky uvedené v úvodní části tohoto dokumentu.
- Kromě činností celkově rozvíjejících osobnost dětí se děti ve třídě Broučků se svými učitelkami věnují rády hudební, výtvarné, literární a tělesné výchově, Berušky výtvarné, pracovní a hudební výchově, Motýlci hudební, pracovní a výtvarné výchově.
- Souběžné působení dvou učitelů v každé třídě je zajištěno v době pobytu venku, hygieně po pobytu venku, stolování u oběda a přípravě na odpočinek dětí.
- Zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období od 2. května do 16. května. V rámci centrálního elektronického zápisu ve městě Brně zveřejní MMB informace o termínech, kritériích a další podrobnosti zápisu na webových stránkách a letáčcích určených veřejnosti.

- Ředitel MŠ stanoví v dohodě se zřizovatelem konkrétní místo, termín a dobu pro vyzvednutí tiskopisu žádosti a evidenčního listu a podání žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku. Informace zveřejní v obecním zpravodaji, na budově a webových stránkách školy.
- Postup školy v případě individuálního vzdělávání dle § 34b školského zákona je popsán v oddílu V. odst. 3 školního řádu.

V. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

MOTTO: „ŠKOLKA PLNÁ POHODY A ZÁBAVY“

1. VÝCHODISKA

Při tvorbě školního vzdělávacího programu (ŠVP) jsme respektovali dynamický celospolečenský vývoj v 21. století, školskou legislativu, Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, analýzu výchovně-vzdělávací práce v předchozích obdobích a snažili jsme se je skloubit s našimi záměry.

2. FILOZOFIE ŠKOLY

- *Dítě v tomto věku získává a rozvíjí základní zkušenosti, dovednosti, návyky, poznatky, vědomosti a postoje především tím, že něco dělá a to co dělá, intenzivně prožívá.*

Mottem naší činnosti je dlouhodobě citát z knihy Roberta Fulghuma „Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce“.

- *„Žij vyrovnaně – trochu se uč a trochu přemýšlej a každý den trochu maluj a kresli a zpívej a tancuj a hraj si a pracuj.“*

Využíváme přirozené potřeby dětí poznávat nové věci, podporujeme spontánní hru a pohyb, sociální a prožitkové učení, pozorování, hru, experimentaci, pracovní činnosti, individuální a skupinové aktivity. Spoluprožíváme radost z objevování, vlastním příkladem vedeme k vědomí potřebnosti učit se po celý život.

- *Dítě má mít možnost vstupovat do dění jako jedinečná osobnost a individualita, která má příležitost se individuálně projevit, spolurozhodovat, souhlasit, oponovat.*

Chceme partnerským respektujícím přístupem k dětem rozvíjet jejich sociální a komunikační dovednosti. Využíváme situačního učení, aktivit vyžadujících spolupráci (např. námětové, tvořivé a konstruktivní hry, dramatizace, skupinové výtvarné práce), vedeme k získání dovedností řešit případný konflikt, zařazujeme rozhovor, diskusní a komunitní kruhy.

- *Smyslem předškolního vzdělávání je především příprava dítěte pro jeho další život.*

Pozitivním přijetím, povzbuzením, osobním příkladem, vlastní praktickou činností dětí podporujeme jejich sebedůvěru a samostatnost. Vytvářením podnětného prostředí - nabídkou různorodých činností a materiálů rozvíjíme vlastnosti, schopnosti, dovednosti, které napomohou orientaci v množství nových podnětů, vybírání poznatků důležitých pro život. Využitím přirozených situací, literárních, hudebních i výtvarných děl přispíváme k rozhodování v osobních a životních situacích, vědomí odpovědnosti za svou volbu. Promyšlenými a plynulými přechody mezi činnostmi vedeme děti k přijímání změn a aktivnímu vyrovnávání se s nimi.

- *Smyslem naší práce je podporovat, usměrňovat či kompenzovat všestranný rozvoj dětí vzděláváním a výchovou životem, příkladem, srdcem.*

Pro dítě předškolního věku je důležitější, jak se v mateřské škole cítí, než to, co umí a zná. Poznatky bude průběžně doplňovat i později, ale pozitivní životní zkušenost, kterou dítě získá v útlém věku, je plnohodnotně nenahraditelná.

3. ZÁKLADNÍ CÍLE

- Vytvářet podmínky pro optimální rozvoj a vzdělávání dětí v oblasti biologické, psychologické, mezilidské, sociálně-kulturní a ekologické.
- Vést k získávání základů klíčových, pro život důležitých kompetencí (dovedností, návyků, poznatků, vědomostí, postojů), respektovat individuální potřeby a možnosti dětí.
- Otevřenou a vstřícnou komunikací získávat rodiče ke spoluúčasti a spolupráci při výchově a vzdělávání dětí.
- Vést k pozornému, pozitivnímu a aktivnímu vztahu k životnímu prostředí.

4. STŘEDNĚDOBÉ CÍLE

- Pozitivními změnami podmínek a veškerou činností směřovat k uspokojování přirozených lidských potřeb.
- Klást důraz na rozvoj citové výchovy a komunikace.
- Vést děti ke spolupráci, spolupodílení se, sounáležitosti, vytváření funkčních mezilidských vztahů.

5. PRINCIPY

- Spontánní hra a pohyb má výsostné místo pro získávání kompetencí dětí.
- Individuální přístup ke každému dítěti, respektování rozdílných potřeb a možností dětí jako subjektů vzdělávání a výchovy.
- Integrované učení hrou, vzdělávací integrované bloky (tematické celky, programy, projekty).
- Zdravé, vstřícné, podnětné a různorodé prostředí, podporující tělesnou, duševní a společenskou pohodu dětí.
- Rozvíjení komunikace a spolupráce.
- Podpora aktivity, představivosti a tvořivosti.

6. METODY, FORMY PRÁCE, PROSTŘEDKY, PŘÍSTUPY (přispívající k získávání klíčových kompetencí dětí)

- **Kompetence k učení:**
  - Nabízíme dětem především prožitkové formy učení jako zdravý způsob učení se:
    - spontánní učení prožitkem, situační učení,
    - cílené (organizované) prožitkové učení - řízené skupinové činnosti, řízené individuální činnosti
  - Usilujeme o naplňování znaků prožitkového učení: spontaneita, objevnost, komunikativnost, celostnost, prostor pro aktivitu a tvořivost, konkrétní činnosti.
  - Preferujeme volnou hru, kooperativní a námětové hry, zařazujeme psychomotorická cvičení.
  - Dáváme dětem příležitost k samostatné praktické činnosti, manipulaci s předměty, experimentaci, práci s encyklopediemi.
  - Chceme uplatňovat individualizovanou výchovu. Snažíme se o soulad vnitřních podmínek, to je biologického, psychického a sociálního vybavení dítěte, s vnějšími podmínkami – pedagog s ohledem na konkrétní dítě vybírá vhodný didaktický postup. Děti si mohou vybírat aktivity dle svých schopností a zájmů, spolupracovat ve skupině, uplatňovat vlastní učební styl, pracovat vlastním tempem, zažívat úspěch.

- **Kompetence k řešení problémů:**
  - Vedeme děti k samostatnému uvažování, řešení problému pokusem – omylem, opakováním, cvičením. Nepředkládáme hotové informace.
  - Využíváme přirozených situací. Poskytujeme dětem konkrétní zpětnou vazbu.
  - Navozujeme tzv. problémové situace – Co by se stalo, kdyby..., klademe otevřené otázky.
  - Vedeme k získávání vhodných strategií řešení konfliktu (příklad, nápodoba, vlastní prožitky).
  - Zařazujeme konstruktivní hry, řešení labyrintů, skládání puzzle, výukové programy na PC atd.
  - Nabízíme práci s různorodým materiálem, provádíme pokusy s vodou, sněhem atd.
- **Kompetence komunikativní:**
  - Dáváme dětem prostor hovořit o svých pocitech, myšlenkách, výsledcích své práce.
  - Nabízíme možnost práce v různých početných skupinách, společné estetické tvůrčí aktivity dětí.
  - Využíváme rozhovor, diskusi, vyprávění, popis, vedeme k aktivnímu naslouchání.
  - Používáme komunitní kruh, diskusní a výukový kruh.
- **Kompetence sociální a personální:**
  - Využíváme sociálního učení, přirozených situací (nápodoba prosociálního chování).
  - Dáváme dětem příležitost spolupracovat ve věkově různorodé skupině (smíšené třídy).
  - Dáváme příležitost prožít různorodé role ve skupině – vést i podřídit se (společná hra, úkol).
  - Dáváme dětem možnost volby – kamarádů, aktivity, hraček, pomůcek.
- **Kompetence činnostní a občanské:**
  - Rozvíjíme je sociálním učení. Poznáváme svá práva i povinnosti.
  - Procvičováním, nápodobou, povzbuzením, oceněním vedeme děti k samostatnosti při činnostech např. sebeobsluže.
  - Společně tvoříme pravidla soužití, chování a respektujeme je.
  - Činnosti organizujeme tak, aby byly děti podněcovány k aktivitě a tvořivosti.
  - Děti se podílejí na přípravě pomůcek, materiálů i jejich úklidu, úklidu hraček, úklidu po stolování, drobných pracích na zahradě, pěstování květin, výzdobě třídy.

VI. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vycházíme z potřeby přizpůsobit formální vzdělávání co nejvíce přirozenému vývoji a životu dítěte. Chceme všestranně vzdělávat děti v oblastech biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Všechny oblasti jsou propojeny, navzájem se ovlivňují, fungují jako celek. Snažíme se, aby realizace vzdělávací nabídky probíhala v pohodovém prostředí a byla pro děti zábavou. Obsah programu jsme rozdělili do pěti témat (integrovaných bloků), stanovili podtémata.

I. VÍM, KDO JSEM, VÁŽÍM SI SVÉHO ZDRAVÍ A CHRÁNÍM JE

Charakteristika a cíle integrovaného bloku:

Hlavním cílem je vést děti k uvědomění si vlastního těla, k utvoření představy o jeho skladbě a funkcích, k utváření dovednosti pečovat o své potřeby kulturním způsobem (osobní hygiena, sebeobsluha). Vedeme děti k odlišení stavu zdraví a nemoci těla, k osvojování si zdravých životních návyků a postojů, vytváříme povědomí o zdravém životním stylu: podporujeme aktivní pohyb,

rozvíjíme fyzickou zdatnost, pohybové a manipulační dovednosti, konzumujeme zdravě komponovanou a připravenou stravu, poznáváme aktivity neohrožující zdraví a život.

Co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže:

- zachovávat správné držení těla,
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku),
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou,
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu,
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem,
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s drobnými pomůckami, s grafickým a výtvarným materiálem – s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.),
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.),
- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem,
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých,
- chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.),
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy,
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc),
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem),
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě),
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.

Podtémata

1. Poznávám své tělo, a co již dokážu

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Části lidského těla a jejich funkce, vlastnosti
- Kde jsem se tu vzal? (vývoj a tělesné změny)
- Osobní hygiena
- Sebeobsluha (oblékání, stolování, úklid)
- Pohyb
- Manipulace s předměty (předměty denní potřeby, hračky, pomůcky, sportovní náčiní a náradí, výtvarné a pracovní pomůcky, hudební nástroje)
- Tanec

2. Co mi pomáhá být zdravý a jak zdraví chráním

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Sportujeme pro zdraví
- Hygiena a otužování
- Jíme, co je zdravé
- Vnímám nebezpečí a chráním se před ním
  - Neznámí lidé
  - Neznámá zvířata
  - Nebezpečná místa - úrazy
  - Nebezpečné předměty, přístroje
  - Přírodní živly (oheň, voda, vítr)
  - Látky, ohrožující zdraví, návykové látky a závislosti
  - Kdo nás chrání (rodiče, policie, armáda, hasiči, lékař)

3. Děti, pozor, červená (co jezdí, pluje, létá)

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Dopravní prostředky a značky
- Pravidla chování pro chodce
- Pravidla chování chodců v silničním provozu
- Výstražná znamení a barvy důležité v silničním provozu

Vzdělávací nabídka:

- Lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti, sezónní činnosti
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Smyslové a psychomotorické hry
- Námětové hry, hry s dopravní tematikou, pozorování dopravních situací
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Manipulační činnosti, pracovní a sebeobslužné činnosti
- Návštěva hasičské zbrojnice, výtvarné zpracování
- Besedy s Policií ČR

II. CHCI POZNAT SEBE A SVĚT

Charakteristika a cíle integrovaného bloku:

Hlavním cílem je rozvíjet poznávací schopnosti a dovednosti dětí. Vést k poznávání světa, který je obklopuje prostřednictvím všech smyslů, k pojmenování věcí a předmětů, k probuzení zájmu o knihy, k rozvíjení prostorových a předpočetních představ. Zařazujeme události spojené s uvědoměním a prožíváním své identity (uvědomovat si sám sebe – já člověk, své jedinečnosti), poznáváním odlišnosti druhých lidí, s citovým prožíváním.

Co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (zvuky a tóny, tvary, barvy, velikosti i jiné znaky předmětů, rozlišovat chutě, vůně, vnímat hmatem),
- záměrně pozorovat a udržet pozornost, postřehovat,
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů a jevů),
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno,
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit,
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení, postupovat a učit se podle pokynů,

- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti, prakticky je využívat (porovnávat, uspořádávat, třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední),
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase,
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči,
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat,
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku),
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech,
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma,
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí) a porozumět jejich významu a jejich komunikativní funkci,
- sledovat očima zleva doprava,
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova,
- poznat napsané své jméno,
- projevovat zájem o knížky, užívat telefon,
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je,
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky),
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného,
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky,
- uvědomovat si příjemné i nepříjemné citové prožitky (strach, smutek, radost, spokojenost),
- prožívat a dětským způsobem projevovat co cítí (soucit, radost, náklonnost),
- porozumět běžným projevům (i neverbálním) vyjádření emocí a nálad,
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené.

Podtémata

1. Poznávám věci kolem sebe

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Moje smysly mi pomáhají poznávat svět (barva, tvar, velikost, zvuky, chuť, vůně, dotek – materiál)
- Co, k čemu, jak používám? (předměty, charakteristické znaky, funkce)
- Všechno sám spočítám (množství, číselná řada, číslice, geometrické tvary, prostorové pojmy a souvislosti)

2. Co ze mě dělá člověka

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Dorozumívání mezi lidmi (zvuky, gesta, řeč, slova, věty, písmena, čísla, symboly)
- Kniha je můj kamarád (sdělování – knížky, film, divadlo)
- Já a moje city (prožívání)

- Poznávám, jaký jsem (lidé a jejich vlastnosti, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, dovednosti, schopnosti, právo být sám sebou, přirozená různost lidí)

Vzdělávací nabídka:

- Spontánní hry
- Smyslové a psychomotorické hry, manipulace a experimenty s materiálem a předměty
- Námětové hry a činnosti
- Sluchové, rytmické, artikulační hry, slovní hádanky, hry se slovy
- Rozhovory, vyprávění, popis, recitace, dramatizace, zpěv, poslech
- Diskusní a komunitní kruhy
- Prohlížení a „čtení“ knížek, časopisů
- Záměrné pozorování, rozhovor o výsledku
- Třídění, přiřazování, postihování souvislostí, vztahů, porovnávání

III. CHCI BÝT DOBRÝM KAMARÁDEM

Charakteristika a cíle integrovaného bloku:

Hlavním cílem je podporovat v dítěti přirozenou potřebu kontaktu a součinnosti s druhými lidmi, kultivovat úroveň vzájemné komunikace, rozvíjet jeho schopnost vnímat a respektovat druhého člověka jako individualitu, být tolerantní k odlišnostem druhého. Podporovat sounáležitost dětského kolektivu, poznávat vzájemně rodinná zázemí kamarádů s jejich specifiky, odlišnostmi.

Co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže:

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti,
- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství,
- vyjadřovat samostatně smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách,
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat,
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se),
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná,
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou,
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem,
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc),
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je,
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé,
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování,
- uvědomovat si příjemné i nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí,

- snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.),
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí),
- zorganizovat hru, spolupracovat s ostatními,
- chovat se zdvořile, přistupovat k dětem i dospělým bez předsudků, s úctou k jejich osobě,
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování.

Podtémata

1. S kamarády je mi dobře (ohleduplnost, tolerance, spolupráce)

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Co nám pomůže být kamarády (vztahy mezi lidmi: kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, tvorba pravidel soužití - vzájemného chování v MŠ, herní pravidla. Vzájemné chování doma, na veřejnosti.)
- Hrajeme si celý den
- Slavíme kamarádův svátek, narozeniny
- Poznávám svého kamaráda (co se mu líbí, co má rád, co rád dělá, co rád jí...)
- Kamarád leží v nemocnici

2. Seznamte se s mojí rodinou

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- členové, jména, role, povolání, koníčky, domácí mazlíčci
- Moje rodina – tvoje rodina (funkce rodiny, členové, vztahy mezi nimi, život v rodině)

Vzdělávací nabídka:

- Spontánní hry, spontánní pohybové činnosti
- Námětové hry a činnosti
- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti
- Kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupině
- Konstruktivní a pohybové hry, skupinové výtvarné práce, hudebně pohybové hry
- Diskusní a komunitní kruhy, vzájemná komunikace
- Tradice – oslavy svátků, narozenin
- Dopis, obrázek nemocnému kamarádovi
- Společná setkávání s rodiči – kulturní představení, tvořivá odpoledne
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

IV. VÍM, KAM PATŘÍM A UČÍM SE ZVLÁDNOUT, CO PŘINÁŠÍ ŽIVOT

Charakteristika a cíle integrovaného bloku:

Hlavním cílem je uvést dítě do společenství ostatních lidí, do pravidel soužití s nimi, uvést dítě do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění. Zařazujeme aktivity spojené s osvojováním si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává i rolí, s nimiž se setkává (předškolák, školák), aktivity připravující dítě na budoucí sociální role v soukromém, pracovním i veřejném životě v demokratické společnosti, na dodržování práv a povinností, respektování pravidel chování. Zařazujeme události spojené s prožíváním a zvládáním dějů a změn ve společenstvích, ve kterých dítě žije. Rozvíjíme esteticko-výchovné a pracovní činnosti. Poznáváme tradice naší země a podílíme se na jejich realizaci v naší škole.

Co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže:

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory,
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody,
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí),
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho,
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole, na veřejnosti),
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn),
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých. Odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost, agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají),
- respektovat a dodržovat předem vyjasněná, dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti,
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat,
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo),
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním,
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací),
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim,
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách),
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí),
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.),
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku,
- chápat slovní vtip a humor,
- utvořit jednoduchý rým,
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat, vybavit,
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus).

Podtémata

1. Scházíme se po prázdninách v MŠ

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Naše školka (prostředí, hračky, lidé – role)
- Přišel (odešel) nám kamarád
- Loučíme se se školkou, Vítáme hosty v naší školce (slavnosti)

2. Jdeme k zápisu do 1. třídy

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Poznáváme základní školu (prostředí, lidé – role)
- Těším se do školy - co již dovedu

3. Byli jsme v divadle (kultura, svět výtvarného a dramatického umění, hudby)

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Z pohádky do pohádky
- S písničkou je veseleji
- Malujeme pro radost

4. Poznáváme tradice

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Vánoční čas nastává (Vítáme advent, Přišel k nám Mikuláš, Vánoční zvonění)
- Masopustní rej
- Vynášíme Moranu
- Připravujeme se na Velikonoce
- Slavíme svátek maminek
- Všechny děti mají svátek (národy a kultury, multikultura)

5. Ten dělá to a ten zas tohle - kdo, co, čím, proč

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- pracovní činnosti a role,
- pracovní předměty, pomůcky, nástroje,
- jednoduché pracovní úkony a činnosti,
- řemesla, povolání, zaměstnání.

Vzdělávací nabídka:

- Spontánní hry, spontánní pohybové činnosti
- Námětové hry a činnosti
- Sociální a interaktivní hry, hraní rolí
- Tvůrčí činnosti výtvarné, hudební, hudebně pohybové, literární, slovesné, dramatické, konstruktivní
- Pracovní a manipulační činnosti
- Poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb, písní, sledování dramatických scének
- Tvorba pravidel
- Slavnosti v MŠ – přípravy a realizace
- Návštěva divadla, koncertu, výstavy
- Společná setkávání s rodiči – kulturní představení, tvořivá odpoledne

V. CHCI SE PODÍLET NA PROMĚNĚ SVĚTA

Charakteristika a cíle integrovaného bloku:

Hlavním cílem je přispět k tomu, aby dítě pochopilo, že prostředím je všechno kolem nás: lidé, společnost i příroda. Vedeme k uvědomění si, že je nejen součástí nejbližšího společenství, ale i mnohem širšího světa, který má globální charakter. Přispíváme k rozvoji schopnosti orientovat se v jednoduchých jevech a dějích bezprostředně ho obklopujících, aby je dovedlo zhodnotit, zvažovalo rizika a přínosy a podle toho jednalo, aby se učilo zodpovědnosti za důsledky svého chování ve vztahu k prostředí, aby se naučilo dovednostem k jeho ochraně a podílelo se na péči o prostředí. Zařazujeme události spojené s přírodními ději a jevy, zaměřené na poznávání jejich podstaty i dopadů na prostředí a obyvatele, kteří v něm žijí. Zařazujeme události, při nichž vznikají záměrné aktivity, ovlivňující životní prostředí i komunitu, v níž dítě žije.

Co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže:

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi,
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte,
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují,
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.),
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.),
- rozhodovat o svých činnostech,
- vyvinout volní úsilí, záměrně se soustředit na činnost a její dokončení,
- všimnout si změn a dění (nového, změněného, chybějícího) v okolí,
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (vše se vyvíjí, pohybuje, proměňuje), že je třeba se změnami počítat a přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole,
- odhalovat vzájemné souvislosti mezi jevy,
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, překládat „nápady“,
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným,
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí,
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod a upozorňovat na ně,
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých materiálů, z přírodnin aj.),
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem,
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.,
- vážit si práce a úsilí dětí i dospělých,
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý (svět přírody i lidí), mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru.

Podtémata

1. Co se děje kolem nás (jaro, léto, podzim, zima)

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Připravte si deštníky (počasí)
- Poznáváme živou a neživou přírodu kolem nás
  - Květiny, keře a stromy
  - Poznávám svět zvířat, ptáků, hmyzu
  - Domácí zvířata a mláďata
  - Zvířata a ptáci v lese, na poli, u vody
  - Jedeme za zvířátky do ZOO
  - Kdo se schovává v trávě
  - Naši zvířecí kamarádi
  - Kámen, písek, hlína, voda, led, pára (zkoumáme, co se stane, když...)
- Co dělám celý den, na jaře...(elementární časové pojmy a souvislosti)
- Pečujeme o... (naši třídu, zahradu, ptáky-zvířátka v zimě atd.)

2. Poznáváme naše město, naši vlast

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Naše Bohunice
- O brněnském kole, drakovi a ...
- Cestujeme od města k městu

3. Žijeme na planetě Zemi

Příklady tematických částí, obsahová náplň:

- Souše - země, hory, pohoří, světadíly
- Oceány - Sledujeme cestu od pramínku k moři
- Poznáváme jiné země
- Vesmír

Vzdělávací nabídka:

- Spontánní hry, spontánní pohybové činnosti
- Námětové hry a činnosti
- Pozorování, popis, rozhovory
- Manipulace s předměty, experimenty
- Pracovní a manipulační činnosti, úklidové práce
- Vycházky do okolí MŠ, poznávání MČ Bohunice, zapojení se do akcí, které se zde konají
- Návštěva ZOO, hvězdárny, památek Brna
- Práce s encyklopediemi, mapou

Součástí ŠVP je rovněž nabídka těchto nadstandardních činností:

- Edukativně stimulační skupiny „Veselá školička s Bonifácem“. Je určena dětem s odkladem školní docházky a pro předškolní děti ohrožené případným školním neúspěchem. Koná se 1× za 14 dní ve druhém pololetí v mateřské škole.
- Pohybově nadaná děvčata mají možnost navštěvovat taneční kroužek vedený učitelkou školy – probíhá 1× za 14 dní v mateřské škole.

- Předplavecký výcvik – probíhá dopoledne zpravidla ve 2. pololetí 1x týdně v Plavecké škole Brno v Aquaparku Kohoutovice. Výcvik je hrazen rodiči.

Nad rámec školního vzdělávacího programu nabízíme pro děti možnost věnovat se dalším zájmovým aktivitám a navštěvovat odpoledne rodiči hrazené kroužky:

- keramika – 1× týdně vede lektor RYTMIK Dětem o.p.s.,
- Malý olympionik - pohybová výchova - 1× týdně s lektorem RYTMIK Dětem o.p.s.,
- jóga – 1 × za 14 dní vede pí. uč. Kailerová,
- angličtina - 1× týdně vede lektor JS SMILE.

1. TVORBA TŘÍDNÍCH VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ

Při plánování vzdělávací práce vycházejí učitelky ze zhodnocení předchozí práce a jejích výsledků, z individuálních potřeb a zájmu dětí, ze životní situace (předpokládané, aktuální, spontánní, dané kalendářním rokem).

Vyberou téma a podtéma ze školního vzdělávacího programu. Konkretizace názvu tematické části a její naplnění obsahem – vzdělávací nabídkou vychází z potřeb dětí v konkrétní třídě.

Při výběru obsahu vycházejí učitelky z odpovědí na otázky: co už o daném tématu děti vědí, co se mají dozvědět a k čemu to v životě potřebují. Pro vzbuzení vnitřního zájmu dětí si připraví několik předem zformulovaných otázek k tématu. Aktivizaci dětí pomáhá tvorba programu s dětmi: co by chtěly dělat, co očekávají?

Ke každé tematické části stanoví učitelky z rámcového vzdělávacího programu očekávané výstupy (kompetence) dítěte na konci předškolního věku a dílčí vzdělávací cíle, kterými se kompetence naplňuje. Vybírají rovnoměrně ze všech oblastí předškolního vzdělávání.

Současně připraví i vzdělávací nabídku - náměty činností, pomůcky, stanoví přibližnou časovou dotaci. Ta je závislá na náročnosti tématu, zájmu dětí a zpětné vazbě dosažených výsledků práce s dětmi. Není však povinností učitele veškerou plánovanou vzdělávací nabídku realizovat.

Tvorba TVP vyžaduje nezbytnou spolupráci a vzájemná informovanost učitelek ve třídě.

VII. EVALUAČNÍ SYSTÉM A PEDAGOGICKÁ DIAGNOSTIKA

Jsme si vědomi, že proces vzdělávání zahrnuje nutně nejen etapy plánování, realizace, ale i evaluace, tedy systematicky plánovitý a cíleně řízený proces sbírání a vyhodnocování informací, posuzování sledovaných jevů.

Na úrovni naší školy hovoříme o vnitřní evaluaci (autoevaluaci, sebehodnocení). Její výsledky slouží jako zpětná vazba pro další plánování a zkvalitnění činnosti školy.

1. ZÁSADY EVALUACE

- rozumět stejně pojmům,
- cítit potřebu a nutnost evaluace,
- hodnotit vždy ve vztahu, co to dává dětem.

2. SYSTÉM EVALUACE Zahrnuje

- CO: předmět evaluace – co budeme v MŠ sledovat, které konkrétní jevy,
- JAK: techniky evaluace – formy, metody, prostředky, jakým způsobem budeme vyhodnocovat (rozhovory, diskuse, porady, pozorování, hospitace, analýzy dokumentů, anketa, dotazník atd.). Výsledkem jsou záznamy z hospitací, dotazníky, anketní lístky, hodnotící zprávy, písemné záznamy z pozorování, fotografie, audio či videonahrávky,
- KDY: časový plán – konkrétní termíny, či frekvence vyhodnocování,

- KDO: odpovědnost pedagogů – kdo je za co zodpovědný,
- ČÍM: kritéria – stanovené ukazatele, indikátory zaměřující pozornost na to, co je na sledovaném jevu nejdůležitější,
- hodnotící škála – zachycení míry sledovaného jevu.

3. PLÁN EVALUACE

1. Hodnocení školy

Cíl: Zhodnotit soulad vzdělávací práce školy s požadavky legislativy, vyhodnocení podmínek, procesů a výsledků vzdělávání

Podmínky vzdělávání

- JAK: porady, diskuse, rozhovory, analýzy činností a dokumentů, kontrolní a hospitační činnost,
- KDY: 1× za rok,
- KDO: všichni zaměstnanci - učitelky, ředitelka, provozní zaměstnanci
- ČÍM: kritéria daná RVP PV (podmínky vzdělávání)

Vzdělávací procesy

- JAK: analýzy činností a dokumentů, kontrolní a hospitační činnost, zpětná vazba tematické části, každodenní vyhodnocování ped. činnosti, sebehodnocení učitelky, diskuse, rozhovory, porady
- KDY: průběžně + 1 × ročně
- KDO: Krejčí, Korotvičková, Opravilová, Kailarová, Vedralová, Havelková,
- ČÍM: kritéria daná RVP PV – zvl. odborné činnosti učitele MŠ, kritérium naplňování znaků prožitkového učení (průběh vzdělávání).

Výsledky vzdělávání

- JAK: záznamy o vývoji dítěte, portfolio dítěte, sebehodnocení učitelky, kontrolní a hospitační činnost, hodnotící zpráva, evaluační zpráva
- KDY: průběžně + 1 × ročně
- KDO: Krejčí, Korotvičková, Opravilová, Kailarová, Vedralová, Havelková,
- ČÍM: kritéria daná RVP PV (výsledky vzdělávání, cílové kompetence)

2. Školní vzdělávací program

Cíl: Zhodnotit soulad ŠVP s RVP PV

- JAK: rozhovory, diskuse, porady, analýzy dokumentů
- KDY: po třech letech
- KDO: všichni zaměstnanci - učitelky, ředitelka, provozní zaměstnanci
- ČÍM: stanovená kritéria souladu RVP a ŠVP.

3. Prováděcí plán (konkrétní cíle a úkoly na jeden rok)

Cíl: Zhodnotit soulad prováděcího plánu se ŠVP, plnění úkolů

- JAK: pozorování, hospitace, rozhovory, diskuse, porady, analýzy dokumentů, ankety a zpětná vazba od rodičů
- KDY: průběžně, zpravidla na pedagogických radách, písemně 2× ročně (pololetí, konec školního roku)
- KDO: učitelky – odpovídá Korotvičková, Opravilová, Vedralová, ředitelka - Krejčí
- ČÍM: stanovená kritéria pro sledované jevy

4. Třídní vzdělávací program a pedagogická diagnostika:

- Cíl: Zhodnotit soulad TVP se ŠVP, hodnocení naplňování záměrů, vzdělávacího obsahu, metod a forem práce
- JAK: pozorování, hospitace, rozhovory, konzultace, diskuse, porady, ankety, zpětná vazba od rodičů, ostatních pracovníků školy, popis, rozbor portfolia dítěte, fotodokumentace, tvorba plánu pedagogické podpory, individuálního vzdělávacího plánu
  - KDY: – naplňování cílů a úkolů prováděcích plánů – písemně 2× ročně (pololetí, konec školního roku) zpravidla na pedagogických poradách,
    - zpětná vazba každé tematické části – vždy po jejím ukončení (hodnotící list – otázky: „Co se děti naučily nebo dozvěděly, s jakou hodnotou se setkaly, jaký měly prostor pro samostatnost?“, čím k tomu učitelka přispěla),
    - vyhodnocování realizace dílčích vzdělávacích cílů – po ukončení tematické části (tabulka),
    - každodenní zpětnou vazbu vzdělávání – ústně,
    - pedagogická diagnostika - vyhodnocování rozvoje dítěte – průběžné pozorování, rozhovory, poznámky, 2× ročně záznamy o dítěti (případně dle potřeby), 2× ročně vyhodnocování portfolia,
    - sebehodnocení učitelky - písemně 1× ročně.
  - KDO: Krejčí, Korotvičková, Opravilová, Kailerová, Vedralová, Havelková, rodiče
  - ČÍM: – stanovená kritéria pro sledované jevy,
    - kritérium naplňování rámcových cílů:
      1. rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení,
      2. osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost,
      3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí,
    - kritérium naplňování znaků prožitkového učení (průběh vzdělávání),
    - kritéria daná RVP PV – očekávané výstupy (výsledky vzdělávání).

VIII. ZÁVĚR

Jsme si plně vědomi, že práce s dětmi je velice odpovědná, zavazující, dlouhodobá a výsledky jsou často vidět až mnohem později.

Před celým kolektivem naší mateřské školy stojí řada konkrétních úkolů. Doufáme, že vzájemná spolupráce nám pomůže při jejich naplňování, a že naše škola bude plná šťastných dětí a spokojených rodičů.